

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการใช้แนวคิดแบบนีโอฮิวแมนนิส เพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 4 ด้านใหญ่ๆดังนี้

1. จริยศึกษาในระดับประถมศึกษา
 - 1.1 หลักสูตรจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา
 - 1.2 การสอนจริยศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
2. จริยธรรม
 - 2.1 ความหมายของจริยธรรม
 - 2.2 องค์ประกอบของจริยธรรม
 - 2.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม
3. แนวคิดแบบนีโอฮิวแมนนิส
 - 3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนีโอฮิวแมนนิส (Neo-Humanist)
 - 3.2 เป้าหมายของการพัฒนามนุษย์ตามแนวนีโอฮิวแมนนิส
 - 3.3 การพัฒนาจริยธรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส
 - 3.4 ลักษณะของครูตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม
 - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดแบบนีโอฮิวแมนนิส

1. จริยศึกษาในระดับประถมศึกษา

1.1 หลักสูตรจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา

จริยศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่จัดอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งเป็นกลุ่มประสบการณ์หนึ่ง ในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ปัจจุบัน หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดจุดประสงค์ของกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยตามหลักสูตร ดังนี้

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาค่านิยม เจตคติ พฤติกรรม และบุคลิกภาพ เน้นการเป็นคนช่างคิด ช่างทำและปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ โดยใช้ กิจกรรมจริยศึกษา ศิลปศึกษา พลศึกษา ดนตรีและนาฏศิลป์ ลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ จึงต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการเกี่ยวกับความดีความงาม การ รักษาสุขภาพกายและจิต
2. มีความสามารถในการวิเคราะห์ วิจารณ์ แก้ปัญหา มีความสามารถ ในการแสดงออกและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. มีความเสียสละ สามัคคี มีวินัย ประหยัด ซื่อสัตย์ กตัญญูทศเวที รักการทำงานเห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย
4. มีความสนใจแสวงหาความรู้ และรูปแบบการทำงานใหม่ๆ มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ ใช้ความรู้ในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาเพื่อการ ทำงาน และการดำรงชีวิต
5. ปรับปรุงตนเองให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถนำความรู้ไป แก้ปัญหาและพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองได้

ซึ่งการจัดมวลประสบการณ์ในวิชาจริยศึกษานั้นหลักสูตรได้กำหนดไว้ คือ กำหนดให้เรียนคุณธรรมต่างๆ และหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาบางส่วนที่ สอดคล้องกัน โดยจัดให้เป็นรูปแบบของการฝึกปฏิบัติ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนสร้าง เสริมนิสัย ค่านิยม เจตคติและพฤติกรรม เพื่อนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่ดี

1.2 การสอนจริยศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

จริยศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีคุณธรรมรวมทั้งสิ้น 30 คุณธรรม ซึ่งคุณธรรมบางข้อครอบคลุมคุณธรรมอื่นๆ สามารถสอนไปพร้อมๆ กันหรือปรับคุณธรรมต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยใช้คุณธรรมหลักที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งได้แก่ ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน เสียสละ สามัคคี มีระเบียบวินัย ฯลฯ เป็นหลัก แล้วนำคุณธรรมอื่นๆ มารวมไว้ โดยการปรับเนื้อหาจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงของวิชาต่างๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามขั้นตอนและสอดคล้องกับชีวิตจริง การปรับเนื้อหาในลักษณะนี้ ควรจัดเฉพาะผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เพราะเป็นชั้น เด็กเล็ก จึงไม่เน้นเนื้อหามากนัก แต่ต้องการเน้นให้ผู้เรียนเกิดความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน และเกิดความรู้ความเข้าใจตามมา

การสอนจริยศึกษามีทั้งแบบบูรณาการ และจัดแยกสอนเฉพาะคุณธรรมที่ต้องการ เน้นตามเป้าหมายของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ค่านิยมและจริยธรรม ต้องจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้เรียน ให้มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนา ค่านิยมและจริยธรรมของผู้เรียน ครู ถือเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน ไม่ควรมีความ

ขัดแย้งระหว่างสิ่งที่ครูให้ผู้เรียนปฏิบัติ กับสิ่งที่ครูปฏิบัติจริง เป้าหมายของการพัฒนา ค่านิยมและจริยธรรมของผู้เรียนคือ ผู้เรียนประพฤติปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ว่า เป็นค่านิยมและคุณธรรมที่ควรปฏิบัติ โดยปฏิบัติด้วยความชื่นชมและปฏิบัติด้วยเหตุผลที่ ถูกต้อง ดังนั้นการพัฒนาค่านิยมและจริยธรรม ควรเริ่มต้นจากการพัฒนาเหตุผลเชิง จริยธรรม เช่น ทำไปทำไม ทำแล้วได้ผลดี ผลเสียต่อใครอย่างไร ผู้เรียนจะ ตัดสินใจกระทำหรือไม่ด้วยเหตุผลใด ครูอาจจะสร้างสถานการณ์หรือกรณีตัวอย่าง ขึ้นมาเป็นปัญหาให้ผู้เรียนขบคิด อภิปราย ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น เพื่อให้เกิดความตระหนักในปัญหา ให้ผู้เรียนเสนอแนะแนวทางเลือกที่เหมาะสม ที่สุด โดยมีเหตุผลที่ถูกต้อง ให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำตามแนวทางที่เลือกอย่างมี ระบบ มีการประเมินเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติ ทักษะที่จำเป็นในการเรียนการสอน ค่านิยมและจริยธรรม คือ ทักษะในการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การ ใช้เหตุผล การแก้ปัญหา การเข้าใจตนเอง และเข้าใจสภาพแวดล้อม ตลอดจน กาลเทศะ

การจัดการเรียนการสอนจริยศึกษาในแต่ละระดับอาจแยกได้ดังนี้

ระดับ ป.1-2 ให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์หรือผลของการกระทำ โดยจัด กิจกรรมให้เห็นประโยชน์และโทษ เน้นความรู้สึกในการกระทำหรือไม่กระทำว่า มีผลต่อตนเองต่อเพื่อนและต่อส่วนรวมอย่างไรบ้าง

ระดับ ป.3-4 ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามแบบที่ครูกำหนดให้ หรือทำตามตัวอย่าง จากครู จากเพื่อน โดยครูเป็นผู้กระตุ้น

ระดับ ป.5-6 ให้ผู้เรียนตัดสินใจกระทำด้วยตนเอง ด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง โดยลดบทบาทของครูหรือสังคมลง

อาโพ และคณะ (อ้างถึงใน รัชนิ, 2534) เห็นว่าการสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษาตามแนวใหม่ ต้องเน้นการปฏิบัติมากกว่าการท่องจำหัวข้อธรรมะ และต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมตลอดจนการใช้สื่อการสอน เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างจริยศึกษากับมวลประสบการณ์อื่น และเลือกนำแนวทางปฏิบัติที่ดีไปใช้ชีวิตประจำวันได้ โดยครูเป็นผู้เตรียมสถานการณ์วางแผนกิจกรรมร่วมกับนักเรียน ชี้แนะแนวทาง ทำตัวอย่างให้เห็น กระตุ้นให้นักเรียนแสดงเอง ซึ่งการที่ครูรู้จักนำกิจกรรมต่างๆ ที่เน้นการปฏิบัติมากกว่าการท่องจำเนื้อหา มาใช้ในการสอนจริยศึกษานั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะผู้เรียนจะได้รู้จักคิด ปฏิบัติ และตัดสินใจกระทำด้วยตนเอง

2. จริยธรรม

2.1 ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรม เป็นคำที่สื่อแสดงถึงคุณภาพของจิตใจของคน เป็นเรื่องที่อยู่ภายในคนซึ่งยากแก่การที่ผู้อื่นจะหยั่งรู้ แต่ผู้อื่นสามารถรับรู้ได้จากการใกล้ชิดหรือสังเกตจากพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้อย่างกว้างขวาง ทั้งด้านที่ให้พุทธศาสนาเป็นพื้นและด้านสังคมวิทยา คือ

Kohlberg (อ้างถึงใน วีราวัลย์, 2532) กล่าวถึงจริยธรรมว่า เป็นความรู้ลึกซึ้งชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของความประพฤติ ปฏิบัติในสังคม ซึ่งบุคคลจะพัฒนาขึ้นจนกระทั่งพฤติกรรมเป็นของตนเอง ผลของการกระทำพฤติกรรมอันนั้นจะเป็นเครื่องตัดสินว่า การกระทำนั้นผิดหรือถูก โดยสังคมจะเป็นผู้ตัดสิน

พุทธทาส (อ้างถึงใน วีราวัลย์, 2532) ได้ให้ความหมายจริยธรรมว่า "ได้แก่การปฏิบัติ ซึ่งมุ่งให้เกิดความผาสุก ความสงบสุข เนื่องด้วยสังคมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจริยธรรมหรือศีลธรรมนั้น เป็นสิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น บัญญัติขึ้น แต่งตั้งขึ้นตามเหตุผลของมนุษย์เอง"

พรรณทิพย์ (อ้างถึงใน วีราวัลย์, 2532) เชื่อว่า จริยธรรมคือ สิ่งที่ได้รับการปลูกฝัง ชัดเจน พัฒนาขึ้นมาจากแรงขับพื้นฐานภายในจิตใต้สำนึกของคน กระบวนการชัดเจนขึ้นอยู่ในรูปของการเลียนแบบ (Identification) ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะปรับตัวตามมาตรฐานพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในสังคม

พระราชวรมุณี (อ้างถึงในศึกษาธิการ,กระทรวง,กรมวิชาการ, 2533) กล่าวว่า จริยธรรมคือการนำเอาความรู้ในความจริงหรือกฎธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือต่อสังคม

ทองสุรีย์ (2533) กล่าวว่า คำว่าจริยธรรม มาจาก จริยะ+ธรรม แปลว่า ธรรมคือจริยะ หรือหลักแห่งจริยะ ได้แก่ข้อที่ควรประพฤติ ปฏิบัติตาม ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเทศะ จริยธรรมของชนกลุ่มหนึ่งอาจไม่เหมือนกับจริยธรรมของชนอีกกลุ่มหนึ่ง จริยธรรมนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์แก่ชีวิตและสังคมมนุษย์ เพื่อให้สังคมของมนุษย์เป็นสังคมที่ดี เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่มนุษย์นั่นเอง

จากความหมายของจริยธรรมที่กล่าวมา สรุปได้ว่า จริยธรรมหมายถึง "การกระทำทั้งกาย วาจาและใจที่ดีงาม ตามที่ได้รับการสั่งสอนอบรมเพื่อให้ผู้อยู่ในกรอบปฏิบัติและการยอมรับของสังคม ซึ่งจริยธรรมมีทั้งส่วนที่เป็นพฤติกรรมแสดงออก และส่วนที่เป็นสภาวะของจิต"

2.2 องค์ประกอบของจริยธรรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2533) ได้สรุปว่า จริยธรรมของบุคคลประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 3 ประการคือ

1. ส่วนประกอบทางด้านความรู้ คือความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสินใจ แยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยการคิด
2. ส่วนประกอบด้านความรู้สึก คือ ความพึงพอใจ ศรัทธา เลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะรับ นำจริยธรรมมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ
3. ส่วนประกอบทางด้านพฤติกรรมแสดงออก คือ พฤติกรรม การกระทำที่บุคคลจะกระทำถูกหรือผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่างๆ เชื่อว่าอิทธิพลส่วนหนึ่งของการกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมแบบใด ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของส่วนประกอบทั้ง 2 ประการที่กล่าวแล้วข้างต้น

กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535) ได้กล่าวถึงลักษณะและพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม ใน 4 ลักษณะดังนี้

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับค่านิยมในสังคมว่า ในสังคมของตนนั้นถือว่าการกระทำชนิดใดดี หรือเลว ควรกระทำหรือไม่ควร มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งประมาณค่าความรู้เชิงจริยธรรมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา พัฒนาการทางสติปัญญา และจัดเป็นพื้นฐานขั้นต้นของจริยธรรม
2. ทัศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมว่าชอบหรือไม่ชอบลักษณะใด เพียงใด ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามความรู้สึกเชิงจริยธรรม ทัศนคติเชิงจริยธรรม มีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรม เพราะรวมเอาความรู้เชิงจริยธรรมและความรู้สึกนั้นๆไว้ด้วย

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่จะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์นั้น เหตุผลดังกล่าวช่วยให้ทราบเหตุผลจริงที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคล

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงออกมาตามที่สังคมนิยมชมชอบ หรือค่านิยมในการแสดงพฤติกรรม ที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น

จากองค์ประกอบของจริยธรรม เห็นว่า จริยธรรมของบุคคล พัฒนาการจากการที่บุคคลมีประสบการณ์และเรียนรู้จากสังคม การพัฒนาจริยธรรม จึงเป็นลำดับขั้นของการเรียนรู้ โดยความรู้ ความเข้าใจ และเหตุผลเชิงจริยธรรม ส่งผลให้เกิดเจตคติและพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

2.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

พรวณีย์ (2528) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนนั้นสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละกลุ่มนั้น จะมีบริบทในการจัดการศึกษาอย่างไรวนนั้น ขึ้นอยู่กับมุมมองธรรมชาติของมนุษย์ แล้วจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความเชื่อนั้นในการพัฒนาจริยธรรมก็เช่นกัน ขึ้นอยู่กับมุมมองธรรมชาติของมนุษย์ แล้วพัฒนาจริยธรรมตามความเชื่อนั้น ซึ่งสามารถจัดเป็นกลุ่มใหญ่ๆได้ 2 กลุ่มคือ กลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มมนุษยนิยม

1. กลุ่มพฤติกรรมนิยม

ในกลุ่มพฤติกรรมนิยมนั้น มีทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมที่กล่าวไว้ดังนี้

1.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมมิใช่การรับรู้ความรู้จากการพร่ำสอนของบุคคลอื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนต่อผู้อื่น และบทบาทของผู้อื่นด้วย

จากการที่ ลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลนั้น ประกอบด้วยด้านต่างๆที่สำคัญคือ ความรู้เชิงจริยธรรม ทัศนคติเชิงจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม มีผู้พบว่า ความรู้เชิงจริยธรรมนั้น ส่วนใหญ่เด็กจะมีอยู่แล้วภายในปีแรกที่เข้าโรงเรียน และพัฒนาการทางด้านนี้ก็ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายในช่วงอายุต่อมา ส่วนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนั้น ส่วนมากจะขึ้นอยู่กับลักษณะของสถานการณ์ และโคลเบอร์กเห็นว่า การใช้เหตุผลเพื่อตัดสินใจที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์ต่างๆย่อมจะแสดงให้เห็นถึงความเจริญทางจิตใจของบุคคลได้อย่างมีแบบแผน และท้ายสุด อาจทำให้สามารถใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นเครื่องทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเขาในสถานการณ์แต่ละชนิดได้

โคลเบอร์ก (อ้างถึงใน รัชนิ, 2534) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมโดยอาศัยทฤษฎีของเพียเจตต์เป็นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างเป็นทั้งเด็กวัยรุ่นและผู้ใหญ่ การศึกษาใช้ทั้งวิธีการสัมภาษณ์และการเขียนตอบ เขาได้จัดลำดับเหตุผลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเป็น 6 พวก แล้วทำการตรวจสอบหลายครั้ง จึงสรุปว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของคนมี 6 ขั้น และขั้นของพัฒนาการทางจริยธรรมมีความ

สัมพันธ์กับอายุและพัฒนาการทางสติปัญญา โคลเบอร์กได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม เป็น 3 ระดับ และในแต่ละระดับประกอบด้วยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ระดับ ละ 2 ขั้น ดังตาราง

ระดับของการพัฒนาจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการลงโทษ (2-7 ปี) ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (7-10 ปี)	ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2-10 ปี)
ขั้นที่ 3 หลักการกระทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (10-13 ปี) ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (13-16 ปี)	ระดับตามกฎเกณฑ์ (10-16 ปี)
ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป) ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป)

(กองวิชาการ สปช., 2535)

1.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจตต์

เพียเจตต์ (อ้างถึงใน ปรียาพร, 2534) มีแนวคิดว่า พัฒนาการของจริยธรรมของบุคคล มีความสัมพันธ์กับความคิด ความเข้าใจของคนนั้น ซึ่งมีการพัฒนาการตามลำดับขั้นความคิด ความเข้าใจ เขาพบว่า ความสามารถในการทำความเข้าใจกฎเกณฑ์ และความถูกต้องของการกระทำ จะขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะทางสมองและสติปัญญาของผู้เรียน โดยแบ่งการพัฒนาการเป็น 2 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นการมีจริยธรรมโดยการบังคับ จริยธรรมในลักษณะนี้ จะพบในเด็กที่ต่ำกว่า 8 ปี โดยในขั้นนี้จะเชื่อฟังคำสั่งสอนและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของผู้ใหญ่โดยไม่มีข้อสงสัยและไม่ต้องการเหตุผล ลักษณะความคิด ความเข้าใจเชิงจริยธรรมของเด็ก จะมีลักษณะเด่นที่สำคัญคือ การเชื่อว่า ดี-เลว ถูก-ผิดของการกระทำอยู่ที่ความเสียหายที่เป็นรูปธรรม หรือผลของการกระทำ

2. ขั้นการมีจริยธรรมด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาของเด็กที่มีวัยสูงกว่า 8 ปี ความรู้ ความเข้าใจของเด็กจะพัฒนามากขึ้น เข้าใจในเรื่องนามธรรมมากขึ้น ใช้เหตุผลมากขึ้น เด็กในวัยนี้จะเข้าใจในเรื่องความร่วมมือ การตอบแทน การยอมรับนับถือกันและกัน และสามารถจะเข้าใจได้ว่า ข้อกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆไม่ใช่สิ่งตายตัว

การที่จะพัฒนาจริยธรรมให้แก่เด็กนั้น ควรให้เด็กได้มีประสบการณ์ และปล่อยให้เขาได้จัดและปรับระบบของประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจและตัดสินใจด้วยตัวของเขาเอง การที่เด็กจะพัฒนาจริยธรรมและความรู้ ความเข้าใจได้ดีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ประการ คือ สติปัญญา ความสามารถของเด็ก และคุณภาพของสิ่งแวดล้อม

1.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของตามแนวการปรับพฤติกรรม ของสกินเนอร์

จากทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปรับพฤติกรรม เพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรือลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ ซึ่งพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างจากพฤติกรรมอื่นโดยทั่วไป สามารถนำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้มาประยุกต์เป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรม ด้วยการปรับพฤติกรรมตามขั้นตอนดังนี้ สมโภชน์ (อ้างถึงในปริยาพร, 2534)

1. การกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน โดยครูจะกำหนดลงให้แน่นอนว่า จะสอนจริยธรรมข้อใดแก่นักเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาการในด้านนั้น และกำหนดออกมาในรูปของพฤติกรรมให้ชัดเจน

2. ให้เรียงความสำคัญของพฤติกรรมเชิงจริยธรรม แล้วจึงพัฒนาพฤติกรรมที่เห็นว่าสำคัญก่อน แล้วจึงพัฒนาไปทีละพฤติกรรม แต่ถ้าเกี่ยวข้องกัน พัฒนาไปทีละหลายๆพฤติกรรมในเวลาเดียวกัน

3. สังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่ต้องการจะพัฒนาว่า เกิดบ่อยและนานแค่ไหน เพื่อจะเป็นข้อมูลว่าควรนำไปพัฒนาหรือไม่ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบถึงผลการใช้วิธีการปรับพฤติกรรม

4. ให้การเสริมแรง โดยมีการเสริมแรงทั้งทางบวกและลบ คือรางวัลและการลงโทษ สอบถาม สังเกต ถามผู้เรียนเพื่อให้แน่ใจว่าการเสริมแรงนั้นได้ผล

5. ถ้าพฤติกรรมใดยังไม่เกิด ครูอยากจะให้เกิด ก็สามารถทำให้เกิดขึ้นได้โดยการชี้แนะพร้อมทั้งให้การเสริมแรงทันทีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้น

6. ขณะที่ดำเนินการปรับพฤติกรรม จะต้องสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่ต้องการจะพัฒนาตลอดเวลา เพื่อให้รู้ว่าแนวโน้มของการเกิดพฤติกรรม

ที่ต้องการจะพัฒนานั้น อยู่ในลักษณะใด หากมีแนวโน้มในทางที่ไม่พัฒนา ก็ต้องปรับปรุงวิธีการใหม่

7. เมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ต้องการจะพัฒนานั้นอย่างสม่ำเสมอแล้ว ครูอาจยึดการเสริมแรงเพื่อให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่นาน

8. หากการปรับพฤติกรรมนั้น ไม่ดีขึ้นหรือเลวลง ควรเปลี่ยนวิธีการใหม่ ทั้งนี้อาจเกิดจากพฤติกรรมที่กำหนดไม่ชัดเจน การเสริมแรงไม่เหมาะสม เป็นต้น

9. การจะให้การปรับพฤติกรรมได้ผล ต้องคำนึงถึงความสม่ำเสมอ และทำให้เป็นระบบและระเบียบ มิใช่ทำตามอารมณ์

2. กลุ่มมนุษยนิยม

ในกลุ่มมนุษยนิยมนั้น มีทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมที่กล่าวไว้ ดังนี้

2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวการเรียนรู้ทางสังคม

แบนดูรา (Bandura อ้างถึงในปรียาพร, 2534) ได้เสนอแนวความคิดดังนี้

1. สิ่งที่เราเรียนรู้ การเรียนรู้ของคนเรานั้นเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ซึ่งกลายเป็นความเชื่อที่มีผลต่อการควบคุมพฤติกรรม และเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น บุคคลก็จะมีทัศนคติหรือล่วงหน้าเกี่ยวกับการเกิดของผลจากการกระทำนั้นได้ ทำให้ตัดสินใจได้ว่า ควรทำหรือไม่ควรทำ

2. การเรียนรู้ เกิดจากประสบการณ์ทั้งประสบการณ์ตรง และประสบการณ์ทางอ้อม โดยการสังเกต การอ่าน การฟัง การบอกเล่าจากบุคคลอื่น ความเชื่อนี้สามารถกำหนดพฤติกรรมของบุคคลได้

3. ผลจากการเรียนรู้ อยู่ในรูปของความเชื่อว่สิ่งหนึ่งจะสัมพันธ์กับสิ่งหนึ่ง ทั้งนี้เกิดจากการสังเกตและการคิดของบุคคล รวมทั้งการบอกเล่าจากบุคคลอื่น ความเชื่อนี้ สามารถกำหนดพฤติกรรมของบุคคลได้

4. การควบคุมพฤติกรรมด้วยความรู้และความเข้าใจ บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจได้ และสามารถถ่ายทอดสิ่งที่ตนรู้ได้ รวมทั้งมองเห็นผลการกระทำที่จะเกิดตามมา ซึ่งอาจดีหรือเลว ทำให้สามารถตัดสินใจได้ว่าควรทำหรือไม่ควรทำได้

5. จริยธรรม หมายถึง หลักการ กฎเกณฑ์ แนวทางของการประพฤติ ปฏิบัติ บุคคลสามารถประเมินได้ถึงความผิด ถูกของการกระทำ

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมถือว่า การตัดสินใจทางจริยธรรมเป็นกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับความถูกต้องของการกระทำ ตามหลักการของการประพฤติ พฤติกรรมของบุคคลมีความแตกต่างกัน ดังนั้น การตัดสินใจความถูกต้องของพฤติกรรม จึงใช้เกณฑ์ที่แตกต่างกันและน้ำหนักต่างกัน

6. บุคคลสามารถบังคับตนเองที่จะประพฤติ หรือละเว้นการประพฤติได้ตามการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและอ้อมของตน โดยความสามารถในการบังคับตนเองนี้ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางสังคม หากการเสริมแรงเป็นไปในทางบวก ก็มีแนวโน้มที่จะละเว้นไม่ปฏิบัติในสิ่งไม่ดี และประพฤติในสิ่งดีงาม เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาจริยธรรมทางการเรียนรู้ทางสังคม มี 3 ประการคือ

1. ความเข้าใจในกฎเกณฑ์ของการตัดสินใจความถูกต้องของการกระทำ
2. ความเชื่อในความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับการกระทำ
3. ความสามารถในการบังคับตนเอง

วิธีการพัฒนาจริยธรรม มี 3 วิธีคือ

1. การให้ประสบการณ์ตรงกับผู้เรียน

การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ ความประพฤติดของการตัดสินใจ ได้ความรู้ว่า สิ่งใดถูก สิ่งใดผิดเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งอาจใช้วิธีการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันได้ รวมทั้งการพัฒนาความเชื่อในความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลจากการกระทำด้วย

2. การใช้ตัวอย่าง

การมีตัวอย่างเป็นการเรียนรู้อย่างหนึ่ง ทำให้เกิดความเข้าใจดีขึ้น ตัวอย่างจากสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น จะมีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจและความรู้สึกผิดชอบชั่วดี

3. การอธิบาย

เป็นการพูด ชี้แนะ แนะนำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจหลักการ ความประพฤติ มองเห็นความสัมพันธ์ เห็นตัวอย่างจากการสังเกตของตน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อและนำไปปฏิบัติตามได้

จะเห็นได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวการเรียนรู้ทางสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่มมนุษยนิยม กล่าวคือ คำนึงถึงความเป็นคนของคน เชื่อว่า มนุษย์มีอิสระที่จะสามารถนำตนเองและพึ่งตนเองได้ มีอิสระเสรีภาพที่จะเลือกทำสิ่งต่างๆที่จะไม่ทำให้ผู้ใดเดือดร้อน ซึ่งรวมทั้งตนเองด้วย ในการพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีนี้ ควรจะมีความสอดคล้องของประสบการณ์ตรงที่ได้รับ ตัวอย่างที่ใช้ การชี้แนะ หากครูขาดการทำให้เป็นตัวอย่างที่ดี การพัฒนาจริยธรรมในตัวนักเรียนก็อาจไม่ได้ผลตามที่ปรารถนา

จากทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมของกลุ่มพฤติกรรมนิยม และกลุ่มมนุษยนิยม สามารถสรุปได้ว่า จริยธรรมสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้จากอิทธิพลของสังคมหรือ การเรียนรู้มากกว่าที่จะติดตัวมาแต่กำเนิด เพียงแต่ว่า การพัฒนาจริยธรรมนั้น จะ สอดคล้องกับแนวคิดหรือปรัชญาของนักจิตวิทยากลุ่มใด ดังตารางสรุปแนวคิดของกลุ่ม พฤติกรรมนิยมกับกลุ่มมนุษยนิยมในการพัฒนาจริยธรรม

สรุปแนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยมกับกลุ่มมนุษยนิยม

	กลุ่มพฤติกรรมนิยม	กลุ่มมนุษยนิยม
แนวคิดใน การพัฒนา จริยธรรม	ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมที่แสดง ออกอย่างเปิดเผย สามารถ สังเกตและประเมินได้ โดยเชื่อ ว่ามนุษย์ถูกควบคุมโดยสภาพและ สิ่งแวดล้อมของเรา ซึ่งสามารถ ศึกษาสภาวะเหล่านี้ และควบคุม ได้ พฤติกรรมของแต่ละคนจะถูก กำหนดขึ้นจากประสบการณ์ของ บุคคลแต่ละคน ดังนั้นหน้าที่ของครู อาจารย์ คือ กำหนดพฤติกรรมที่ พึงปรารถนาของสังคม และผลิต นักเรียนให้มีพฤติกรรมนั้นๆ	คำนึงถึงความเป็นคนของคน มอง ธรรมชาติของมนุษย์ในลักษณะที่ว่า มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความดีที่ติด ตัวมาแต่กำเนิด มนุษย์เป็นผู้ที่มี อิสระ สามารถที่จะนำตนเองและ พึ่งตนเองได้ มีเสรีภาพที่จะเลือก ทำสิ่งต่างๆ ที่จะไม่ทำให้อับอาย เดือดร้อน รวมทั้งตนเองด้วย

	กลุ่มพฤติกรรมนิยม	กลุ่มมนุษยนิยม
การจัด กิจกรรมการ เรียนการสอน เพื่อพัฒนา จริยธรรม	จัดการเรียนเพื่อให้นักเรียนมี พฤติกรรมในทางที่ดี โดยการ เรียนรู้มีลักษณะที่ต้องอาศัยเครื่อง เล่นใจ หรือแรงจูงใจต่างๆจาก ภายนอก ไม่ใช่เกิดจากตัวเด็ก เอง	คำนึงถึงอารมณ์ ความรู้สึกของ ผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งการ กระทำของผู้เรียนที่จะทำให้ตนเอง เกิดความพึงพอใจ ควบคู่กับการ สร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น โดยการ จัดการเรียนการสอน ควรให้เด็ก มีสมรรถภาพทั้ง 3 ด้านไปพร้อมๆ กัน คือ ความรู้ อารมณ์-ความรู้สึก และทักษะ
บทบาทของครู ในการพัฒนา จริยธรรม	- เน้นบทบาทของครูเป็นสำคัญใน การจัดกิจกรรมที่เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้ตามลักษณะที่ครู ต้องการ - ครูมีหน้าที่สร้างสภาพและสิ่งแวดล้อม ที่จะเอื้ออำนวยให้เกิด พฤติกรรมที่พึงปรารถนา - สร้างแรงจูงใจในตัวผู้เรียนและ ทำหน้าที่ควบคุมแรงจูงใจนั้น	- ฝึกให้เด็กรู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผล มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน - ให้ผู้เรียนลงมือกระทำกิจกรรม ต่างๆด้วยตนเอง - เปิดโอกาสและกระตุ้นให้เด็ก ตัดสินใจเลือกสิ่งต่างๆด้วยตนเอง หรือกระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจในชั้นเรียน - สร้างบรรยากาศที่มีลักษณะอบอุ่น เป็นมิตร ให้การยอมรับในตัวเด็ก

	กลุ่มพฤติกรรมนิยม	กลุ่มมนุษยนิยม
	- จัดสิ่งเร้าเพื่อป้องกันให้ผู้เรียน - ควบคุมระยะเวลาในการให้ตัว - เสริมในอัตราค่าส่งที่เหมาะสม	- กระตุ้นให้เด็กพัฒนาความรู้สึก - นึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวก - คำนึงถึงจิตพิสัย ควบคู่ไปกับ - พุทธิพิสัย

จากการสรุปแนวคิดของนักจิตวิทยาใน 2 กลุ่ม ทำให้เห็นว่าแนวคิดที่เหมาะสมที่ควรนำมาพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนนั้นคือ แนวคิดของกลุ่มมนุษยนิยมที่คำนึงถึงความเป็นคนของคน เชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้ที่มีอิสระสามารถที่จะนำตนเองและทั้งตนเองได้ มีเสรีภาพที่จะเลือกทำสิ่งต่างๆที่จะไม่ทำให้ผู้ใดเดือดร้อน รวมทั้งตนเองด้วย ซึ่งถ้าหากพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนตามแนวคิดนี้ ย่อมส่งผลให้สังคมเป็นสุขได้ ในการนี้ แนวคิดหนึ่งของกลุ่มมนุษยนิยมที่สามารถนำมาพัฒนาจริยธรรมได้คือ แนวคิดนีโอฮิวแมนนิส

3. แนวคิดแบบนีโอฮิวแมนนิส

3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนีโอฮิวแมนนิส (NEO-HUMANIST)

ปรัชญานีโอฮิวแมนนิสได้รับแนวทางจากปรัชญากลุ่มมนุษยนิยม นักมนุษยนิยมให้ความสำคัญกับมนุษย์มาก และมีความเชื่อว่ามนุษย์เท่านั้นที่มีจุดเริ่มต้นมาจาก

สิ่งเดียวกัน มีลักษณะจิตใจที่กว้างขวางและงดงาม มีความรู้สึก รัก เมตตา ผูกพัน
ต่อมนุษยชาติทั่วไป (Humanist sentiment) โดยไม่มีการแบ่งแยกชนชั้น วรรณะ
สีผิว ชาติ ศาสนา ฯลฯ (เกียรติกวีวรรณ, 2531) ซึ่งกลุ่มปรัชญามนุษยนิยมมีหลัก
ความเชื่อและเห็นว่า ศักดิ์ศรีและความสามารถในการกำหนดชะตาชีวิตด้วยตัวมนุษย์
เองเป็นสิ่งสำคัญที่สุด นักการศึกษาของกลุ่มมนุษยนิยมจะสนใจพัฒนาการของผู้เรียนใน
ทุกด้าน และให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องอารมณ์ จิตใจ ความรู้สึกของผู้เรียน
หลักสำคัญของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาการศึกษามนุษยนิยม ได้แก่ การ
ส่งเสริมให้คนมีเสรีภาพ กลุ่มมนุษยนิยมมีความเชื่อว่า "มนุษย์เกิดมาพร้อมกับ
เสรีภาพ มีสิทธิกระทำการใดๆ ด้วยตัวของเขาเอง สามารถเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เขา
เห็นว่าดีเห็นชอบได้ เขาสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองและสิ่งแวดล้อมได้ มนุษย์จึงมี
เสรีภาพที่จะกำหนดชะตากรรมตนเอง" (ศศพร, 2531)

แนวคิดแบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo-humanist) นี้เป็นแนวคิดหนึ่งที่เน้นให้
ผู้เรียนเกิดปัญญาบริสุทธิ์ที่เรียกว่า การหยั่งรู้ (Intuition) ขึ้น โดยจะเน้นให้ผู้เรียน
ฝึกภาวนาแบบโยคะและใช้หลักจิตวิทยาแบบตะวันตก มาอธิบายกลไกของจิตว่าจะนำ
เข้าสู่ความสงบ จนเกิดเป็นพุทธปัญญาอันบริสุทธิ์ได้อย่างไร นีโอฮิวแมนนิสนำหลัก
โยคะที่ลึกซึ้ง มาอธิบายธรรมชาติของมนุษย์ และกระบวนการต่างๆ ที่จะทำให้นักมนุษย์
รู้จักตนเองดีขึ้น (วิไล, 2532)

การศึกษาแบบใหม่ตามแนวนีโอฮิวแมนนิส คือ การศึกษาที่จะมุ่งพัฒนา
อัจฉริยภาพแฝงเร้นในตัวเด็กทุกคน ให้ปรากฏออกมามากที่สุด โดยพัฒนาให้เด็กมี
ความสมบูรณ์ในทุกด้าน มิใช่เป็นเพียงการบ่มเนื้อหาวิชาการและข้อมูลต่างๆ หรือ

เป็นเพียงการฝึกหัดนักเรียนให้ตอบคำถาม "ถูก" หรือ "ผิด" ให้ถูกใจครูผู้สอน เพื่อที่จะได้คะแนนดีเท่านั้น แต่เด็กทุกคนจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกายและจิตใจควบคู่กันไปด้วย (เกียรติวรรณ, 2534)

แนวคิดแบบนีโอฮิวแมนนิส เชื่อว่ามนุษย์ประกอบด้วยหลายส่วนที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด คือ (เกียรติวรรณ, 2534)

1. ร่างกาย

นีโอฮิวแมนนิสเชื่อว่า การออกกำลังกายที่มุ่งแต่การพัฒนาทางร่างกาย หรือ บริหารกล้ามเนื้อให้แข็งแรง ไม่เพียงพอที่จะช่วยพัฒนาให้เด็กมีความสมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน การบริหารร่างกาย ควรมีการบริหารทั้งอวัยวะภายในและภายนอก ซึ่งเป็นการบริหารที่เรียกว่าโยคะอาสนะ (Yoga Asana) โดยใช้การเคลื่อนไหวด้วยลีลาที่นุ่มนวล ช้าๆ ควบคู่ไปกับการหายใจลึกๆ และการหยุดนิ่งสลับกันเป็นช่วงๆ ซึ่งอาสนะเหล่านี้ ช่วยบริหารต่อมไร้ท่อต่างๆ ให้ขับฮอร์โมนออกมาเป็นปกติ ก่อให้เกิดการผ่อนคลายที่ล้ำลึก อาสนะเหล่านี้ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์ที่รุนแรงต่างๆ เรียนรู้วิธีการผ่อนคลายความตึงเครียด อันจะทำให้เด็กรู้จักการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในสังคมมากยิ่งขึ้น

2. จิตใจ ซึ่งมี 3 ระดับ ได้แก่

2.1 จิตสำนึก

เป็นจิตระดับแรกสุด ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกจากสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว โดยผ่านทางประสาทสัมผัสและอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย การที่เด็กเล็งเห็นคุณค่า สนุกสนานไปกับธรรมชาติ การสัมผัสสิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยใช้อวัยวะต่างๆ รับรู้ความรู้สึกรอบตัวแปลกๆ ใหม่ๆ ทำให้จิตสำนึกของเด็กได้รับการพัฒนา

อย่างรวดเร็ว และนอกจากนั้น ยังเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาสติปัญญาและความสามารถในการเรียนรู้สิ่งต่างๆของเด็กเมื่อเติบโตขึ้นอีกด้วย

2.2 จิตใต้สำนึก

การที่เด็กได้รับการพัฒนาจิตสำนึกจากการรับรู้ความรู้สึก จากสิ่งแวดล้อมแปลกใหม่รอบๆตัวแล้ว เด็กยังได้รับการพัฒนาจิตใต้สำนึกที่ทำหน้าที่บันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต และทำหน้าที่ครุ่นคิดในเรื่องที่เป็นนามธรรมต่างๆ เช่น การใช้เหตุผล การรู้จักกาลเวลา การแบ่งแยกความดี เลว ถูก ผิด ซึ่งการเรียนรู้ที่เป็นนามธรรมของเด็กจะเกิดขึ้นเองอย่างง่ายดาย ภายใต้อิทธิพลของจิตสำนึกของเด็ก เมื่อเด็กได้มีโอกาสสัมผัสหรือเห็นสิ่งเหล่านั้นจริงๆ

2.3 จิตเหนือสำนึก แบ่งเป็น 3 ระดับคือ

2.3.1 จิตเหนือสำนึกระดับแรก

แหล่งความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ สภาวะสร้างสรรค์ของมนุษย์เกิดจากการเชื่อมโยงความคิดต่างๆ ที่เดิมไม่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเลย มารวมกันเข้าเป็นความคิดเดียวที่แปลกใหม่ ซึ่งเรียกการคิดแบบนี้ว่า การคิดเชิงเทียบเคียง (Metaphoric Thinking) การคิดเชิงเทียบเคียงเป็นการคิดที่มีค่าของมนุษย์ และมักจะเกิดขึ้นในขณะที่จิตใจของเราสบายหรือผ่อนคลายมากที่สุด ซึ่งจิตใจของเราจะไม่ทำงานภายใต้อำนาจของจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก แต่จะทำงานภายใต้อำนาจระดับเหนือขึ้นไปที่เราเรียกว่า จิตเหนือสำนึก (Superconsciousmind) ผู้ที่รู้จักผ่อนคลายจิตใจของตนเอง มักจะเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่แปลกๆ ใหม่ อยู่เสมอ ดังนั้น ในระบบการศึกษาของเด็ก จึงไม่ควรละเลยการพัฒนาการทำงานของจิตเหนือสำนึกนี้เป็นอย่างยิ่ง

2.3.2 จิตเหนือสำนึกระดับที่สอง : การหยั่งรู้เอง

การศึกษาเพื่อพัฒนาจิตเหนือสำนึกระดับสูงคือ การศึกษาที่จะช่วยให้เราได้นำจิตใจทุกส่วนของเรา มาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมมากขึ้น ในวัยแรกของชีวิตมนุษย์ เส้นใยประสาทที่เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างสมองทั้งสองซีก ยังไม่ก่อตัวขึ้นอย่างสมบูรณ์ สมองซีกซ้ายจะมีการพัฒนาช้ากว่าสมองซีกขวา เด็กเล็ก ๆ จึงมีการคิดแบบหยั่งรู้เอง บริสุทธิ์ ไร้เดียงสา ไม่มีการแบ่งแยก จากการศึกษาเกี่ยวกับการหยั่งรู้เองของเด็กนั้นพบว่า การหยั่งรู้เองของเด็กจะมีสูงสุดเมื่อมีอายุถึง 4 ขวบ แล้วจากนั้นจะค่อย ๆ จางหายไปตอนใกล้อายุ 8 ขวบ ซึ่งมักเนื่องมาจากการที่เด็กต้องใช้สมองซีกซ้ายก่อนวัยอันสมควรมากเกินไป และเด็ก ๆ ก็ไม่ได้รับการฝึกฝนให้ใช้จิตเหนือสำนึกของตัวเองเลย

2.3.3 จิตเหนือสำนึกระดับที่สาม : ความรัก ความเมตตาที่ยิ่งใหญ่

การทำสมาธิเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่สุดสำหรับการพัฒนาความรู้สึก นอกจากนี้เสียงมนตราที่ท่องอยู่ในใจยังมีความหมายลึกลับ ที่ทำให้เกิดความรักอันเป็นสากลในจิตใจของผู้ปฏิบัติอีกด้วย และจากคำกล่าวที่ว่า "เราคิดอย่างไร เราก็เป็นอย่างนั้น" (As You Think, So You Become) ซึ่งจะเห็นได้ว่าความคิดมีอิทธิพลต่อจิตใจของเรามาก ซึ่งหากเราสอดคล้องสิ่งที่คิดลงในขณะที่ทำสมาธิ ย่อมทำให้สิ่งนั้นอยู่ในจิตเหนือสำนึกของเขา และจะแสดงออกอย่างนั้น ซึ่งสิ่งที่เป็นความหมายที่ดีในขณะที่ทำสมาธินั้น จะเป็นการยกระดับจิตสำนึกของผู้ฝึกให้เข้าสู่จิตเหนือสำนึกระดับสูงสุดที่ไม่มีการแบ่งแยก

3.2 เป้าหมายของการพัฒนามนุษย์ตามแนวนิโอสิวแมนนิส

เป้าหมายของการพัฒนามนุษย์ตามแนวการศึกษา นิโอสิวแมนนิส

1. การมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง (Physically Fit)
2. มีจิตใจมั่นคง (Mentally Strong)
 - 2.1 ควบคุมความคิดตนเองได้ทั้งด้านจริยธรรม การมีระเบียบวินัย
 - 2.2 มีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์
3. พัฒนาจิตใจขั้นสูงสุด (Spiritual Elevated) มีความรัก ความเมตตา หรือรักไร้จำแนก (Universal Love)
4. มีความรู้ทางด้านวิชาชีพ วิชาการ (Academic Knowledge)

การพัฒนามนุษย์ ต้องมีการพัฒนาให้ถึงเป้าหมายให้ถึงทั้ง 4 ด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาจิตใจให้มีความรัก ความเมตตา หรือความรักไร้จำแนกนั้นถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะถ้ามนุษย์ยังมีการพัฒนาร่างกายให้สวยงามแข็งแรง มีความคิดจินตนาการ มีวิชาชีพเลี้ยงตัวเอง แต่ไม่มีจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยความรัก ความเมตตาแล้วความสงบสุขในโลกยังต้องไม่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน (ศตพร., 2531)

3.3 การพัฒนาจริยธรรมตามแนวคิดนิโอสิวแมนนิส

การศึกษาแบบนิโอสิวแมนนิสมีความแตกต่างจากการศึกษาทั่วไป การศึกษาทั่วไปมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านวิชาการหรือวิชาชีพต่างๆและมีการพัฒนาเฉพาะด้านร่างกาย และจิตใจในระดับแรกเท่านั้น แต่การศึกษาแบบนิโอสิวแมนนิสจะมุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านวิชาชีพ วิชาการ และในทุกๆส่วนประกอบของชีวิตผู้เรียน

(ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย และด้านจิตใจ . จิตสำนึก , จิตใต้สำนึก และจิตเหนือสำนึกไปพร้อมๆกัน) เราจึงเรียกการศึกษานิโอบิวแมนนิส ได้อีกอย่างหนึ่งว่า "การศึกษาเพื่อการพัฒนาคนให้สมบูรณ์ในทุกๆด้าน (Holistic Education)" (เกียรติกววรรณ, 2534)

ดังนั้น นิโอบิวแมนนิส จึงให้ความสำคัญเกี่ยวกับการสอนให้เด็กรู้จักตัวเองมาตั้งแต่ชั้นอนุบาล พวกเขาจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับร่างกาย และจิตใจของตัวเอง วิธีที่จะควบคุมจิตใจของตัวเองโดยการหายใจกะอาสนะ, การผ่อนคลายอย่างล้าลึก และการทำสมาธิ พวกเขาจะได้เรียนรู้ถึงการควบคุมอารมณ์ที่รุนแรงต่างๆ การผ่อนคลายความตึงเครียดและวิธีที่จะทำให้ร่างกายร่าเริงแจ่มใส และใช้วิธีการสอนสิ่งที่เป็นนามธรรมแก่เด็กด้วยการจูงเด็กไปอย่างเป็นระบบ จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมง่ายๆไปสู่สิ่งที่เป็นรูปธรรมยากๆ และไปสู่สิ่งที่เป็นนามธรรม โดยที่เด็กแทบจะไม่มีรู้สึกตัวแม้แต่บ่อย เด็กๆจึงสามารถเรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรมทั้งหลายได้ง่ายดายและเป็นธรรมชาติอย่างที่สุด โดยอาศัยประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมต่างๆ

การศึกษาของเราทุกวันนี้ นับตั้งแต่อนุบาลจนถึงมหาวิทยาลัย ได้แบ่งแยกความรู้ออกเป็นวิชาต่างๆ มากมาย แบ่งแยกเนื้อหาออกจากกันจนแทบจะไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ซึ่งเป็นการขัดกับความเป็นเอกภาพ การศึกษาตามแนวคิดแบบนิโอบิวแมนนิส เป็นหลักสูตรที่รวมวิวัฒนาการของสิ่งต่างๆ ในจักรวาลในลักษณะของวงกลม และแสดงถึงความสำคัญของทุกสิ่งทุกอย่างในจักรวาล ตั้งแต่ฟองอากาศจนถึงมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีการพัฒนาสูงสุด ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกจะต้องมีความสัมพันธ์กันไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เด็กที่ได้รับการศึกษาตามแนวคิดแบบนิโอบิวแมนนิสจะมีความ

สัมพันธ์อันสูงส่งต่อสิ่งทั้งหลายในจักรวาล มีความรักในดวงใจกับทุกสรรพสิ่ง ความรู้สึกเหล่านี้ จะเตรียมให้เด็กทุกคนพร้อมที่จะดำเนินชีวิตในบทบาทของผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบต่อตัวเอง สังคม และทรัพยากรธรรมชาติทั้งหลาย

การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส ฝึกให้เด็กรู้จักมีระเบียบวินัย ซึ่งครูจะต้องสอนโดยการให้ความรักและตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก มิใช่การดูว่าหรือตีโดยใช้อำนาจ เด็กจะสามารถเรียนรู้ถึงระเบียบวินัยและจริยธรรมต่างๆ โดย 3 วิธี (ศศพร, 2531) คือ

1. เรียนรู้จากพฤติกรรมของผู้ใหญ่ ครูจึงควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็ก ได้เลียนแบบ และเลือกทำเฉพาะในสิ่งที่ต้องการให้เด็กทำเท่านั้น
2. ชิมชัບจริยธรรมจากบทนิทาน นิทานที่ใช้ควรเป็นนิทานประเภทที่ส่งเสริมจริยธรรม ครูควรจะนำเรื่องเกี่ยวกับจริยธรรมมาสนทนากับนักเรียน ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และพยายามแนะนำเด็กให้มีพฤติกรรมดี โดยยกตัวอย่างจากนิทานที่เคยเล่ามาแล้ว
3. การให้แรงเสริมจากพฤติกรรมที่ดี การให้แรงเสริมในทางบวกกับเด็กที่มีความประพฤติดี จะให้ผลที่ดีกว่าการลงโทษเด็กที่มีพฤติกรรมที่ไม่ดีเป็นอย่างมาก ดังนั้นครูจึงควรยกย่อง ให้กำลังใจ และแสดงความรักกับเด็กที่มีพฤติกรรมดี โดยมีข้อควรคำนึง ดังนี้
 - ไม่ยกย่องชมเชยเด็กคนเดียวตลอดเวลา
 - ไม่นำเด็กคนหนึ่งไปเปรียบเทียบกับเด็กอีกคนหนึ่ง
 - ไม่สัญญากับเด็กในสิ่งที่ครูไม่สามารถทำได้

การศึกษาตามแนวคิดแบบนีโอฮิวแมนนิส จะฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัย โดยอาศัยวิธีการต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การให้รางวัล โดยให้ตรายางเด็กตีประทับบนฝ่ามือเด็กที่มีความประพฤติดีตลอดวันนั้นๆ เด็กๆจะนำไปอวดกับบิดา มารดาด้วยความภูมิใจที่เป็นเด็กดี
2. จงคิดและพูดในสิ่งที่ดีเสมอ (Be Positive) สิ่งสำคัญที่สุดประการหนึ่งที่ควรจะรักษาไว้ให้ตื้นในจิตใจของครู คือ การคิดและพูดในทางที่ดี หรือเป็นบวกเสมอ คำพูดที่เป็นไปในทางลบไม่ควรจะพูดออกมาเลย เพราะความกลัวหรือความรู้สึกที่ไม่ดีจะเกิดขึ้นในจิตใจของเด็กได้ง่าย และจะฝังอยู่ในจิตใต้สำนึกของเด็กตลอดไป ดังนั้น ครูจึงควรช่วยให้เด็กได้พัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง โดยการพูดในสิ่งที่ดี หรือทางบวกเสมอ เช่น

แทนที่ครูจะพูดว่า

ควรที่จะพูดว่า

"หนูเป็นเด็กขี้ขโมย"

"เราควรเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์"

"แดงเขาฉลาดกว่าหนูอีก"

"ฮึกไม่นานหนูก็จะทำอย่างแดงเขาทำได้"

ฯลฯ

3. เปลี่ยนแปลงการใช้พลังงานของเด็ก พยายามเปลี่ยนแปลงพลังงานของเด็กจากการใช้พลังงานไปในทางที่ไม่ถูกต้อง ให้นำใช้ในทางที่ดี โดยเฉพาะกับเด็กเล็กๆ ครูอาจจะทำให้เด็กเปลี่ยนไปทำในสิ่งที่ถูกต้องแทน เช่น

แทนที่ครูจะพูดว่า

ครูจะพูดว่า

"อย่าปิดเขียนบนผนังห้อง" "เอากระดาษนี้ไปนะ แล้ววาดรูปสวย ๆ มาให้ครู"
 "อย่าเล่นเสียงดังในห้องนะ" "ขบวนรถไฟถ่วงในลานกว้าง ๆ จะปลอดภัยกว่านะ"

ฯลฯ

4. ใช้หุ่นมือ การใช้หุ่นมือสอนระเบียบวินัยกับเด็กเป็นวิธีน่าสนใจ และดึงดูดความสนใจเด็กได้มาก ใช้หุ่นนกตัวโตหรือสัตว์อื่นๆ บินไปเกาะคิระหรือไหล่ของเด็ก พร้อมกับทำเสียงนกเป็นสัญลักษณ์ให้รู้ว่า ขณะนั้นเด็กคนนั้นควรจะหยุดส่งเสียงดัง เป็นต้น
5. ใช้เพลงเพื่อเปลี่ยนกิจกรรมหรือกริยา เมื่อครูต้องการให้เด็กเปลี่ยนกิจกรรม ครูควรจะใช้การร้องเพลงแทนการออกคำสั่ง เช่น ก่อนจะเปลี่ยนกิจกรรมแล้วให้เด็กทุกคนนั่งลง ครูจะร้องเพลง "นั่งลง นั่งลง อย่าโยกเยกโยเย นั่งลง อย่าโยกเยกโยเย" ฯลฯ
6. การลงโทษ บางครั้งการที่จะให้เด็กเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นก็ต้องมีการลงโทษ แต่ควรเป็นการลงโทษที่ไม่ให้เด็กเกิดความกลัวฝังอยู่ในจิตใจ ถ้าเป็นไปได้ควรให้โอกาสเด็กได้กระทำดีแก้ความผิดที่ได้กระทำลงไป เช่น ให้ช่วยซ่อมแซมสิ่งที่ตนทำแตกเสียหาย เป็นต้น หรืออาจจะให้เด็กไปนั่งคนเดียวเงียบๆ ในที่ที่จัดไว้สำหรับคนทำความผิด เช่น มุมห้อง เป็นต้น

ในการที่จะปรับพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นนั้น ควรจะใช้
วิธีการ 4 ขั้นตอน คือ

1. การใช้คำพูดที่อ่อนหวาน
2. การใช้คำพูดที่แข็งขัน
3. การคาดโทษ
4. การลงโทษ

โดยการลงโทษเด็กนั้น จะต้องคำนึงถึงอายุของเด็ก เด็กที่เล็กมากจะ
ไม่สามารถเข้าใจถึงเหตุผลการทำโทษนั้นได้เลย เด็กที่อายุประมาณ 3 ปี ยังไม่
ควรจะถูกลงโทษ แต่ครูหรือผู้ปกครองควรพยายามป้องกันมิให้เด็กกระทำความผิด
โดยการเปลี่ยนหรือชวนให้เด็กเปลี่ยนพฤติกรรมโดยทันที เด็กอายุ 4 ปี ควรจะให้
เด็กหยุดการกระทำที่ผิดเสีย และแสดงให้เห็นการกระทำที่ถูกต้องแทน สำหรับเด็ก
อายุ 5 ปีขึ้นไป ควรจะอธิบายให้เด็กฟังถึงความผิดที่กระทำเป็นลำดับชั้นอย่าง
ชัดเจน และพึงระลึกเสมอว่า

* อย่าคาดหวังให้เด็กเล็กมีพฤติกรรมให้เหมือนกับผู้ใหญ่ เด็กไม่
สามารถเข้าใจเหตุผลต่างๆ ได้เหมือนผู้ใหญ่ ดังนั้นพยายามอย่าอธิบายรายละเอียดที่
เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ต้องการให้เด็กเป็นมากเกินไป

- * อย่าตี หรือดุเด็กบ่อยเกินไป
- * อย่าดุเด็กหรือทำให้เด็กอายต่อหน้าเพื่อน ๆ
- * อย่าลงโทษเด็กทุกคนที่ครูไม่มีความรู้สึกรักกับเด็กคนนั้น (ศตพร, 2531)

3.4 ลักษณะของครูตามแนวคิดนิโธฮิวแมนนิส

1. ครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำโยคะอาสนะ

อาสนะ (asana) เป็นท่ากายบริหารที่ง่าย ๆ ที่มีรูปแบบแน่นอน ถูกต้อง ตามหลักวิทยาศาสตร์ ซึ่งไม่เพียงแต่จะช่วยรักษาสุขภาพกายด้วยการกระตุ้นการหมุนเวียนของกระแสโลหิต เพิ่มความคล่องตัวของข้อต่อต่างๆ เพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ นวดอวัยวะภายในและบริหารต่อมไร้ท่อต่างๆ เท่านั้น อาสนะยังช่วยให้จิตใจของคนเราสงบ เบิกบานและสดชื่นอีกด้วย และเมื่อคนเรามีร่างกายที่แข็งแรง สมบูรณ์ ไม่เป็นโรคร้ายไข้เจ็บ การพัฒนาจิตใจก็จะเป็นไปได้ง่ายขึ้น เนื่องจากการฝึกอาสนะอย่างสม่ำเสมอ เป็นเสมือนกับการสะสมพลังภายในสำหรับนำไปใช้ในการพัฒนาตัวเองไปสู่ความมีจิตใจในระดับที่สูงขึ้นเป็นเป้าหมายในการพัฒนาชีวิต

การทำอาสนะมีผลต่อต่อมไร้ท่อหลายต่อม ที่ทำให้เกิดการหลั่งฮอร์โมน ซึ่งทำให้เกิดความสมดุลทางอารมณ์ และความสงบทางใจ ตัวอย่างเช่น อาสนะท่า กระต่าย กระหม่อมศีรษะของผู้ฝึกจะถูกกดอยู่กับพื้น ซึ่งเป็นการบริหารต่อมไพเนียล อยู่ตลอดเวลา การทำอาสนะทำนองอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้มีความอดทนสูง และมีความสงบทางจิตใจมากขึ้น

ท่าอาสนะไม่ได้เป็นเพียงท่าออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ความงาม และความยืนยาวของชีวิตเท่านั้น แต่ยังเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการฝึกฝนร่างกายและจิตใจ เพื่อเป็นการเตรียมตัวก่อนที่จะพัฒนาเข้าสู่จิตใจส่วนลึกของเราอีกด้วย ดังนั้น การสอนให้เด็ก ๆ ทำท่าสมาธิเบื้องต้นง่าย ๆ เป็นสิ่งสำคัญมาก จะเป็นการช่วยพัฒนาจิตใจ และความคิดของเด็กเมื่อเจริญวัยขึ้น ทำให้จิตเกิดพลัง มีสมาธิในการทำงาน มีความตั้งใจในการทำงานทุกด้านเพิ่มขึ้น

2. ครูต้องกระทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องที่สอน

3. ครูต้องใช้คำพูดที่มีความหมายในทางที่ดีกับเด็กเสมอ และขณะที่พูดกับเด็ก ต้องมีการสบตาด้วย นักจิตวิทยาแนวใหม่ (นีโอฮิวแมนนิส) ให้ความสำคัญอย่างยิ่งแก่คำพูดด้านบวก ความคิดด้านบวก ความเฟื่องฟูด้านบวก เพราะสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะถูกบันทึกไว้ในจิตใต้สำนึก และจะส่งผลให้ชีวิตของคนเราไปในทิศทางที่จิตใต้สำนึกบันทึกไว้

4. ครูต้องยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ

5. ครูต้องมีการสัมผัสเนื้อตัวเด็ก เนื่องจากนักจิตวิทยาสมัยใหม่ ได้ยอมรับว่าการกอดเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์ เพราะการสัมผัสนั้นมีความสำคัญ คือ ฮิโมโกปิลินเลือดจะเพิ่มสูงขึ้นและช่วยให้หายจากความรู้สึกหดหู่ เพื่อภูมิคุ้มกันทานในร่างกาย ทำให้รู้สึกกระปรี้กระเปร่า อ่อนเยาว์และแข็งแรงขึ้น (เกียรตวรรณ, 2537)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

ศุภวรรณ (2532) ได้วิเคราะห์พัฒนาการของหลักสูตรและการสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา ตั้งแต่พุทธศักราช 1826 จนถึงพุทธศักราช 2530 พบว่างานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนจริยศึกษา ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ได้มีผู้ทำการวิจัยไว้เป็นจำนวน 55 เรื่อง ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ การสอนและปัญหาการสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และเทคนิคการสอนจริยศึกษา จากการวิเคราะห์พัฒนาการของหลักสูตรและการสอนจริยศึกษา

สรุปได้ว่า ในการเรียนการสอนหรือการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่นักเรียนได้ผลอย่างดี นั้น ครูจะต้องเป็นผู้ที่รักเด็ก ปฏิบัติต่อเด็กโดยยึดเอาความเจริญเติบโตของเด็ก เป็นสำคัญ ต้องประพจน์ตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี รู้จักการอบรมสั่งสอนเด็กที่ถูกต้อง หลีกเลี่ยงทบทวนจนน่าเบื่อหน่ายในเรื่องการเป็นตัวอย่างที่ดีของครู และครูทุกคนจะต้อง สอนศีลธรรมจรรยาให้แก่เด็ก เพราะนักเรียนย่อมบอกพร่องได้ตลอดเวลา และย่อม พลาดพลั้งได้ต่อหน้าครูทุกคน จึงช่วยกันส่งเสริม ปลูกฝังจริยธรรมในตัวเด็กตั้งแต่ ยังเล็ก จะได้ผลดีกว่าในตอนโต ในปัจจุบัน กลับมีปัญหากับครู ความประพฤติ ของครูไม่ค่อยจะเป็นแบบอย่าง ดังนั้นเพื่อให้การสอนจริยศึกษาให้ได้ผล จึงควรมุ่ง พัฒนาครูเป็นสำคัญ การเตรียมครูจริยศึกษานั้น จะต้องเลือกเฟ้นครูที่มีความ สามารถใช้วิชาจริยศึกษาเป็นสื่อ ในการโยงวิชาการต่างๆเข้ามาหาชีวิตและสังคม ของเด็กให้เห็นคุณค่าของวิชาการเหล่านี้ต่อชีวิตและสังคม และการนำวิชาไปใช้ อย่างไรจึงจะเกิดคุณค่าอย่างแท้จริง

รัชนิ (2534) ได้ศึกษาการพัฒนาโน้ตค้นทางจริยธรรมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการเรียนการสอนแบบมนตรธรรมสำนัก พบว่า มโนทัศน์ ทางจริยธรรม 8 ด้าน คือ 1) ความรับผิดชอบ 2) ความซื่อสัตย์สุจริต 3) การสร้างวินัยในตนเอง 4) ความอดทนอดกลั้น 5) ความกตัญญูทดแทน 6) ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว 7) ความไม่เห็นแก่ตัว 8) ความ เมตตากรุณา ที่เรียนโดยการสอนแบบมนตรธรรมสำนัก สามารถพัฒนาถึงเกณฑ์ร้อยละ 80 และสูงขึ้นกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อภิรมย์ (2535) ได้ศึกษาถึงการใช้สื่อประสมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเชิง จริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า หลังการทดลองนักเรียนมีพฤติกรรม

เชิงจริยธรรมแตกต่างกับก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความเมตตา กรุณา ก่อนและหลังการทดลอง ผลปรากฏว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมหลังการทดลองทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกับก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ถาวร (2535) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการฝึกอบรมจริยธรรมให้แก่เยาวชน : ศึกษากรณีวัดพระธรรมกาย พบว่า ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมก่อนการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ย 2.47 และคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมคาดหวังเชิงจริยธรรมหลังการฝึกอบรมเป็น 3.14 เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดแบบนีโอฮิวแมนนิส

ศตพร (2531) ได้ศึกษาถึงการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กก่อนวัยเรียน โดยวิธีการสอนตามแนวคิดแบบนีโอฮิวแมนนิส ที่ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน วัดชนะสงครามจำนวน 24 คน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน โดยใช้วิธีการสอนตามแนวคิดแบบนีโอฮิวแมนนิสกับกลุ่มทดลอง และใช้กิจกรรมการเรียนการสอนปกติของทางศูนย์ฯ กับกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า หลังจากทดลอง เด็กก่อนวัยเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส มีการพัฒนาทางด้านความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และสูงขึ้นกว่ากลุ่มที่เรียนโดยกิจกรรมการสอนปกติของทางศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน

จากการศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) วิชาจริยศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 มีเนื้อหาจริยธรรมที่ผู้วิจัยสามารถสังเกตและวัดพฤติกรรมได้ ในขณะที่อยู่ในช่วงการเรียนการสอนในห้องเรียน 5 เรื่อง คือ 1) ความเชื่อเพื่อผู้อื่น 2) ความขยันหมั่นเพียร 3) ความอดทน 4) ความมีเมตตากรุณา 5) ปิยวาจา

การศึกษาตามแนวคิดของนิโอฮิวแมนนิส เป็นการรวมทุกสิ่งทุกอย่างเข้าด้วยกัน นักเรียนจะได้รับการเตรียมความพร้อมที่จะดำเนินชีวิตอย่างสมบูรณ์ ทั้งทางวิชาการ ทางจิตใจและคุณธรรม โดยการซึมซับจริยธรรมจากบทนิทาน การทำโยคะอาสนะ เพื่อให้เกิดสมาธิและการปรับคลื่นสมองให้มีความถี่ต่ำก่อนการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี มั่นยำ ผ่องใสในจิตใจสำนึกได้นาน ตลอดจนการเสริมแรงในทางบวกจากครู การเรียนรู้พฤติกรรมที่ดีจากครู การกระตุ้นให้นักเรียนคิดและพูดในสิ่งที่ดีเสมอ การยิ้มแย้มแจ่มใสกับนักเรียน การสบสายตาระหว่างที่พูดคุยกับนักเรียน และการสัมผัสเนื้อตัวนักเรียน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า

1. จริยธรรมสามารถพัฒนาได้
2. แนวคิดที่เหมาะสมในการพัฒนาจริยธรรมคือกลุ่มมนุษยนิยม
3. แนวคิดนิโอฮิวแมนนิส เป็นแนวคิดหนึ่งของกลุ่มมนุษยนิยม ซึ่งสามารถนำมาใช้พัฒนาจริยธรรมได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดนิโอฮิวแมนนิสมาใช้ เพื่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมและหลักการต่างๆของนิโอฮิวแมนนิส ร่วมกัน คือ

1. การเล่านิทานที่สอดแทรกจริยธรรม
2. การทำโยคะอาสนะ เพื่อให้เกิดสมาธิและปรับคลื่นสมองให้มีความถี่ต่ำก่อนการเรียนรู้
3. การเสริมแรงในทางบวกจากครู
4. การกระตุ้นให้นักเรียนคิดและพูดในสิ่งที่ดีเสมอ
5. การยิ้มแย้มแจ่มใสกับนักเรียน และกระทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดี
6. การสบสายตาขณะที่พูดคุยกับนักเรียน
7. การสัมผัสเนื้อตัวนักเรียน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ยังไม่มีผู้ใดศึกษาเรื่องแนวคิดนิโอฮิวแมนนิสกับการพัฒนาจริยธรรม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำแนวคิดนิโอฮิวแมนนิสไปพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เนื่องจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า การศึกษาตามแนวของนิโอฮิวแมนนิสนั้น เป็นหลักสูตรที่รวมทุกสิ่งทุกอย่างของโลกเข้าไว้ด้วยกัน แนวคิดนี้ ได้พยายามปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์กัน ของสรรพสิ่งในโลก นักเรียนจะได้รับการเตรียมความพร้อมที่จะดำเนินชีวิตอย่างสมบูรณ์ ทั้งทางวิชาการ ทางจิตใจและจริยธรรม โดยการเล่านิทานจริยธรรม การทำโยคะอาสนะที่ส่งผลต่อการพัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น การเสริมแรงในทางบวกจากครู การเรียนรู้จากพฤติกรรมที่ดีของครู การกระตุ้นให้นักเรียนคิดและพูดในสิ่งที่ดีเสมอ การสัมผัสเนื้อตัวนักเรียน สิ่งเหล่านี้ควรที่จะส่งผลให้นักเรียนมีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม คิด และพูดในสิ่งที่ดีงาม เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ทางจริยธรรม โดยเฉพาะเด็กเล็ก หากได้รับการเตรียมความพร้อมในลักษณะเช่นนี้ ย่อมจะเป็นการสร้างพื้นฐานทางจริยธรรมให้เขาสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีจริยธรรม มีความรักเผื่อแผ่แก่คนทั้งโลก และเผยแพร่นาฏศิลป์ให้กระจายกว้างขวางออกไปอีก ซึ่งจะส่งผลต่อจริยธรรมของโลกในภายภาคหน้า